

МЕТОДОЛОГИЯ

Противообществени прояви и престъпления на малолетните и непълнолетните

Обект на наблюдението е дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Единици на наблюдение са малолетните и непълнолетните, извършители на противообществени прояви и престъпления.

Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е компетентен орган, който:

- организира социално превантивната дейност на територията на общината;
- разглежда възпитателни дела за противообществените прояви, извършени от малолетни и непълнолетни, и престъпления, извършени от непълнолетни, освободени от наказателна отговорност по чл. 61 от Наказателния кодекс (НК), за които делата са изпратени за разглеждане от местната комисия;
- разглежда случаите, когато непълнолетни са извършили деяния, за които по друг нормативен акт, се предвижда налагане на възпитателна мярка по Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (ЗБППМН);
- привежда в изпълнение наложените мерки съгласно ЗБППМН и осъществява контрол по изпълнението им.

Малолетни лица са лицата на възраст от 8 до 13 навършени години.

Непълнолетни лица са лицата на възраст от 14 до 17 навършени години.

Детските педагогически стаи (ДПС) са специализирани заведения, които:

- издирват и установяват малолетни и непълнолетни правонарушители, както и причините и условията за техните противообществени прояви или престъпления;
- издирват и установяват малолетни и непълнолетни – обект на престъпно посегателство, на малтретиране или оставени без надзор;
- уведомяват съда, прокуратурата и другите компетентни органи, когато получат сигнали за виновно поведение по отношение на малолетни и непълнолетни от страна на родителите, на лицата, които ги заместват, или на трети лица;
- участват в превенцията на престъпността и противообществените прояви, извършвани от малолетни и непълнолетни;
- водят на отчет малолетни и непълнолетни, които са извършили престъпления и противообществени прояви, осъдени непълнолетни за престъпления от общ характер, освободени от поправителните домове, освободени от възпитателни училища интернати и освободените от социално-педагогическите интернати, настанени в тях по реда на ЗБППМН.

Социално-педагогическите интернати (СПИ) са специализирани заведения, в които се настаняват малолетни и непълнолетни, които са извършили или съществуват предпоставки за извършване на противообществени прояви.

Възпитателните училища-интернати (ВУИ) са специализирани заведения, в които се настаняват малолетни и непълнолетни, извършили противообществените прояви, към които възпитателните мерки по ЗБППМН не са се оказали достатъчни и за нормалното им възпитание няма подходяща социална среда. Във ВУИ се настаняват и непълнолетни, спрямо които съдът или прокурорът е наложил такава мярка по реда на чл. 61 и 64 от Наказателния кодекс.

Противообществена проява е деяние, което е общественоопасно и противоправно или противоречи на морала и добрите нрави.

Възпитателна мярка е алтернативна на наказанието мярка за възпитателно въздействие спрямо малолетен или непълнолетен, извършил противообществена проява, и непълнолетен, освободен от наказателна отговорност по чл. 61 от НК, и се налага с цел преодоляване на отклоненията в поведението, предотвратяване на бъдещи нарушения и интеграция в обществото.

В броя на водените на отчет в ДПС през годината се включват:

- малолетни и непълнолетни, които са извършили престъпления и противообществени прояви;
- осъдени са за престъпления от общ характер;
- освободени от поправителните домове (ПД);
- освободени от ВУИ;
- освободените от СПИ.

Малолетните и непълнолетните се водят на отчет в ДПС за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния.

В броя на водените на отчет в ДПС не се включва броя на малолетните и непълнолетните, които са преминали през ДПС.

В броя на заведените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които са новозаведени през отчетната година.

В броя на снетите от отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни, които през отчетната година са отпаднали от отчет, като е посочена причината за снемане от отчет.

В броя на преминалите през ДПС се включват малолетни и непълнолетни лица, които са извършили незначителни деяния, за които еднократната намеса на полицейски органи е била достатъчна и няма основания за тяхното завеждане на отчет в ДПС.

В броя на малолетните и непълнолетните лица с наложени възпитателни мерки се включват всички малолетни и непълнолетни, извършители на противообществени прояви, престъпления или административни нарушения, спрямо които са наложени възпитателни мерки съгласно ЗБППМН. С оглед на деянието, може да се наложи повече от една възпитателна мярка, с изключение на възпитателните мерки настаняване в СПИ и настаняване във ВУИ.

В броя на пострадалите от престъпления малолетни и непълнолетни се включват лицата, пострадали от различни видове престъпления по местоизвършване на деянието, а не по местоживееене на лицата.

Данните за противообществените прояви и престъпленията на малолетните и непълнолетните са получени от изчерпателно наблюдение чрез статистически формуляр, попълван от местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните на територията на страната, с участието на представители на структурни звена на МВР.